

LISTY

JAR 2025
LESNEJ PEDAGOGIKY

www.lesnapedagogika.sk • +421 45 5314 268 • info@lesnapedagogika.sk

EDITORIÁL

Cítite už príchod jari? Vnímame teplejšie lúče slnka, vôňu zeme, spev vtákov? Láka vás vyjsť si na prechádzku do parku, lesa alebo realizovať sa v záhradke? Ak ste odpovedali na tieto otázky v našom úvodníku trikrát ÁNO, ste už **jarne naladení** a pokojne sa môžete zahliť aj do čítania jarných LISTOV lesnej pedagogiky.

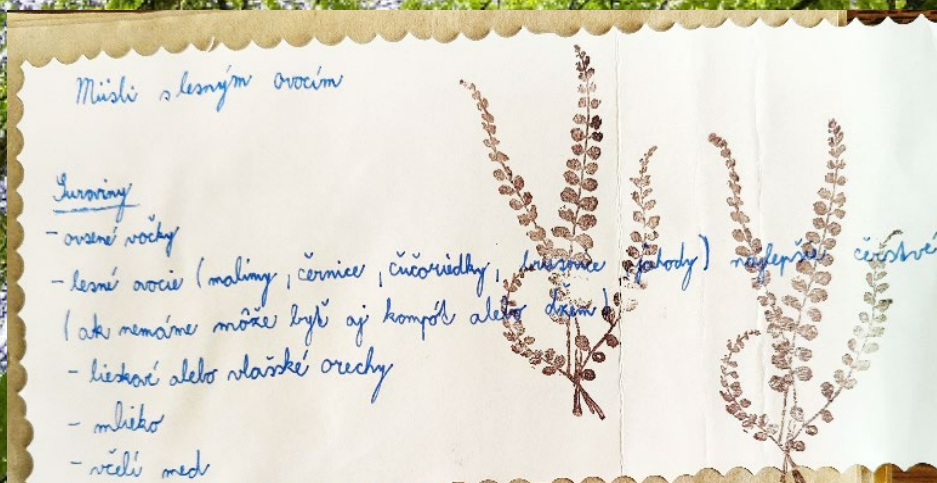
V lesnej pedagogike (LP) je jar obdobím nielen Medzinárodného dňa lesov, ale aj priprav jej najväčších projektov – LESNÍCKYCH DNÍ, Lesa ukrytého v knihe a ďalších. Tohto roku majú tieto projekty a v nich zahrnuté aktivity okrem **lesa** ešte niečo, čo nás ľudí aj spája, a to je – **jedlo** ☺. Lepšie povedané tému **potravy z lesa**, ktorá rezonuje na medzinárodnej úrovni a my sa k nej aktivitami LP chceme pridať. V tejto téme si môžeme uvedomiť našu **spätosť s prírodou**. Že **les nám poskytuje nielen potravu**, akou sú lesné plody, divina, byliny, ale aj pre náš život nenahraditeľný kyslík a vodu. Navyše les je **obnoviteľným zdrojom** potravy. Mnoho domácností využíva pri príprave jedla **drevo ako tradičné palivo**. Pre spoločnosť je dôležité vedieť **bezpečne zakladať oheň** (a opekať, či variť guláš) v prírode.

A je tu ešte jedno spojenie s drevom – v minulosti i dnes máme **kuchynské vybavenie i pomôcky z dreva** – drevené linky, drevené stoly i stoličky, misky, lyžice, varešky, habarky, nožičky... V súvislosti so zberom plodov je potrebné vysvetľovať **čo, kde a v akom množstve sa v lese môže zbierať** pre vlastnú spotrebu, a tiež aby to bolo bezpečné aj pre naše zdravie. V tejto téme sa vynárajú aj etické otázky: **úcta** k darom prírody, **poznanie a ochrana**, skromnosť verzus konzum. Súčasťou **poľovníckej kultúry** sú i tradície lovu zveri, uctenie si ulovenej zveri a starostlivosť o zver. A aby **sa okrem tela nasýtila i duša**, tak v lese nájdeme potravu aj pre ňu – v podobe oddychu, relaxu, prechádzok, vnímania a pokoja.

Keďže téma **lesa a potravy** sa nám bude v aktivitách LP vinúť celým rokom 2025, prinášame malú spomienku na projekt **Les ukrytý v knihe – 6. ročník** (v hlavnom partnerstve so štátnym podnikom LESY Slovenskej republiky) z roku 2016, ktorý bol venovaný téme **receptov z lesa**. Tak vznikla aj **Veronikina kuchárka** (autorka: Veronika Kováčsová z Hrachova) a jej **Müslí s lesným ovocím** (ovsené vločky, lesné plody, orechy, mlieko, med).

DOBRÚ CHUŤ! (nielen k nim) želajú Vaši editori:

Ad'a, Evka, Dáška, Majo a Veronika

Skvelý tip na zdravé a chutné raňajky s príchutou a vôňou lesa!

LESNÁ PEDAGOGIKA NA SLOVENSKU

KOORDINAČNÉ STRETNUTIE LESNEJ PEDAGOGIKY

Národné lesnícke centrum (NLC) zorganizovalo dňa 05. 02. 2025 vo Zvolene koordinačné stretnutie k PR aktivitám/kampaniam v oblasti lesného hospodárstva. Cieľom bolo zhodnotiť rok 2024 v LP, predstaviť ideové zameranie kampaní pre rok 2025, informovať o ďalších novinkách a aktivitách v LP. Stretnutia sa zúčastnili zástupcovia nasledovných organizácií: Ministerstvo pôdohospodárstva rozvoja vidieka SR, LESY Slovenskej republiky, š.p., Vojenské lesy a majetky SR, š.p., Slovenská lesnícka komora, Mestské lesy v Bratislave, Mestské lesy Košice, a.s. Mestské lesy Banská Bystrica, s.r.o., LF TUZVO, SOŠ lesnícka Banská Štiavnica, vydavateľstvo Lesmedium a ďalší.

Najdôležitejšími výstupmi stretnutia sú nasledovné informácie:

- ♥ Správa o stave lesnej pedagogiky za rok 2024 je vložená na web stránke LP a bola zaslaná koordinátorom jednotlivých subjektov.
- ♥ Od januára 2025 pre odpočet aktivít platí *nová odpočtová tabuľka*, je dostupná v chránenej sekcii na web stránke LP.
- ♥ Otvorenie Lesníckych dní 2025 sa bude konať **25. 04. 2025** na Námestí SNP vo Zvolene. Témou roka sú **Lesy a potrava** a motto **Lesy hostia, pozývame. V lese chutí viac!** Jednotliví partneri sa pridávajú realizáciou podujatí pod hlavičkou Lesníckych dní vo svojich regiónoch.
- ♥ Téma potravy a lesov sa premietla i do projektu *Les ukrytý v knihe*. NLC pre lesných pedagógov **28. marca** pripravuje *metodický online seminár*. Pozvánka bude zaslaná na koordinátorov LP jednotlivých subjektov.
- ♥ NLC vytvorilo metodiku tembuildingového programu LP pre dospelých na konkrétnu tému. Môže slúžiť ako inšpirácia pre ostatných lesných pedagógov, bude dostupná v chránenej sekcii na web stránke LP.
- ♥ Slovenská agentúra životného prostredia vytvorila novú **schému certifikácie** pre poskytovateľov environmentálnej výchovy, vzdelávania a osvetu (EVVO). Cieľom je dosiahnuť istú úroveň kvality EVVO u jej poskytovateľov a umožniť im vzájomne sa sieťovať a inšpirovať. Získaná značka kvality môže byť do budúcnosti výhodou pri získavaní projektových grantov. Viac na www.certifikaciaevvo.sk.

o lesnej
pedagogike

VZDELÁVANIE V LESNEJ PEDAGOGIKE

Kurzy lesnej pedagogiky začaté v roku 2024 predovšetkým pre zamestnancov štátneho podniku LESY Slovenskej republiky pokračujú aj na jar 2025. Pre veľký záujem sa v marci otvoril aj ďalší kurz lesnej pedagogiky pre záujemcov z rôznych lesníckych organizácií. Tak sa zdá, že rady lesných pedagógov sa pekne posilnia!

ODBORNÉ VZDELÁVANIE V OBLASTI BIODIVERZITY, ENVIRONMENTÁLNYCH OPATRENÍ A VIDIECKEHO CESTOVNÉHO RUCHU NA PRÍKLADE MODULOVÝCH AKTIVÍT LESNEJ PEDAGOGIKY

Toto vzdelávanie pokračuje aj v roku 2025 poslednou **4. vzdelávacou aktivitou** pre 15 záujemcov z nasledovných subjektov: *Lesy mesta Spišská Belá, s.r.o., Lesné hospodárstvo Inovec, s.r.o., Mestské lesy, s.r.o. Krupina, Správa NP Poloniny so sídlom v Stakčine, Správa NP Slovenský raj so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Správa NP Nízke Tatry so sídlom v Banskej Bystrici, Správa Pieninského NP so sídlom v Spišskej Starej Vsi.*

Účastníci vzdelávania v roku 2024 v dotazníkovom prieskume **najviac ocenili tému a praktické aktivity lesnej pedagogiky**, taktiež na vysoko profesionálnej úrovni organizáciu vzdelávania. Viac ako polovica považuje získané informácie za veľmi užitočné a vzdelávanie za inšpirujúce. Do budúcnosti by pre vzdelávanie uvítali témy ako: práca so znevýhodnenými skupinami; komunikácia pri náročnejšie zvládnuteľných skupinách; ako podávať informácie o prírode; príprava dobrých pracovných listov; príprava informačných panelov na náučné chodníky; lesnícke zaujímavosti – fauna, flóra; ako zvýšiť dosah informovanosti a vzdelávanie verejnosti; ako rozšíriť možnosti environmentálnej výchovy.

ospodársky fond pre rozvoj vidieka:
vestuje do vidieckych oblastí

Program
rozvoja vidieka SR
2014-2022

MINISTERSTVO
PÔDOHOSPODÁRSTVA
A ROZVOJA VIDIEKA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

LESNÍCKE MINIMUM

Aj v roku 2025 od februára NLC otvorilo pre 18 záujemcov 45-hodinový vzdelávací program *Lesnícke minimum*. Účastníci vzdelávania zo subjektov LESY Slovenskej republiky, š.p., Mestské lesy Košice, a.s., Správa NP Veľká Fatra Martin, Vojenské lesy a majetky SR, š.p., Súkromná ZUŠ Stropkov, firma HA-SOFT Banská Bystrica, Lesné pozemkové spoločenstvo Jasenická Ostravica, Demänová rezort do konca júna získajú stručný prehľad o jednotlivých lesníckych disciplínach.

Pomôckou pre vzdelávanie v tejto oblasti im bude i odborná publikácia – **Lesníctvo v kocke**, ktorá vznikla v spolupráci s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v roku 2024. Toto vzdelávanie je určené aj **lesným pedagógom bez lesníckeho vzdelania, ktorí týmto školením splnia predpoklady získania oficiálneho certifikátu lesného pedagóga** vyplývajúce z *Koncepcie rozvoja lesnej pedagogiky ako súčasti environmentálnej výchovy na Slovensku*.

POZDRAV „LESU ZDAR!“ BUDÚ POZNAŤ ĎALŠÍ ŠTUDENTI STREDNÝCH ŠKÔL

Veľmi sa tešíme, že aj v roku 2025 sme rozbehli ďalší ročník projektu lesnej pedagogiky pre stredné školy LESU ZDAR. Tentokrát sa zapojilo **5 nasledovných stredných škôl**:

- ♥ Stredná priemyselná škola dopravná, Zvolen
- ♥ Stredná odborná škola Sv. Františka Assiského, Banská Štiavnica
- ♥ Spojená škola, SOŠ – OA, Detva
- ♥ Stredná odborná škola pedagogická Turčianske Teplice
- ♥ Stredná odborná škola Pod Bánošom, Banská Bystrica

Vo februári študenti vyplnili online **dotazník** zameraný na poznanie a vnímanie lesného hospodárstva. V období okolo 21. 03. (Medzinárodný deň lesov) absolvujú **zážitkové workshopy** LP na tému *Nekonečné možnosti*.

Lesné učenie

V lese, kde ticho prebýva,
kde dážď do stromu vyryvá,
sedím a do kolien pozerám,
písmená z knihy vyberám.
Vedľa mňa potok žblnkáce,
vrabec na strome šteboce,
ten zvuk myšlienky prečisti,
z dravú dušu mi zaisti.

Vážme si lesy, dráme ich čistšie,
aby sme sa mali v živote lepšie.

autor: Lea Fehérpatakyová

Projekt LESU ZDAR je realizovaný s finančnou podporou Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v rámci kontraktovej úlohy *Lesná pedagogika a podpora práce s verejnosťou*.

 **MINISTERSTVO
PÔDOHOSPODÁRSTVA
A ROZVOJA VIDIEKA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Projekt v roku 2025 finančne podporil:

Vojenské lesy a majetky SR, štátny podnik

„PRÍDEME OPÄŤ – AJ NA JAR, V LETE, AJ NA JESEŇ, A ZA KAŽDÉHO POČASIA!“

Aj LP sa potrebuje rozvíjať – od realizácie jej programov pre deti MŠ, žiakov ZŠ, študentov SŠ, rodín s deťmi, seniorov až po možnože najnáročnejšiu cieľovú skupinu – dospelých. Myšlienka pripraviť teambuildingový program LP pre dospelých tu bola už dlhšie. Vďaka metodologickej podpore konzultantky, p. Dariny Výbohovej, sme na Národnom lesníckom centre získali v tomto smere väčšiu sebadôveru a pripravili **prvý teambuildingový program LP pre dospelých** – zamestnancov Divadla Jozefa Gregora Tajovského vo Zvolene (DJGT).

Program s názvom **„5 ľudských zmyslov verzus les“** sa konal 23. 01. 2025 v prostredí Lesníckeho arboréta Kysihýbel pri Banskej Štiavnici. Milé privítanie zo strany lesných pedagógov NLC prebehlo už pred bránami arboréta, potom si účastníci vytvorili drevené menovky, pre posilnenie a zvládnutie pobytu v zimnom lese ochutnali vlastnoručne pripravené drevorubačské raňajky. Hlavná časť programu bola zameraná na zmyslové aktivity na 5 stanovištiach na základe rozdelenia účastníkov na skupinky drevín (podľa menoviek – buk, borovica, lipa, jedľa). Pre orientáciu v teréne a nájdenie jednotlivých stanovišť zmyslov poslúžila mapa arboréta z detského sprievodcu *Chodníčkami Lesníckeho arboréta Kysihýbel*. Po zrealizovaní zmyslového poznávania drevín nasledovalo opekanie. Úsmevné bolo zhodnotenie Štefana: **„Opekanie – v zime? A predsa sa podarilo!“** Po jednoduchom ale chutnom obede nasledoval kvíz vo forme otázok z lesníckeho klobúka, doplnený o čítanie horoskopov podľa stromov. Víťazi si odniesli odmeny – plechové hrnčeky s logom LP, ktoré využijú aj pri ďalších pobytach v prírode. Novinkou bolo i zrealizovanie spätnej väzby formou tvorby dreveného odkazu lesu – každá skupinka drevín dostala svoju drevenú časť „puzzle“, na ktorú písomne alebo aj kresbou reflektovala zažitý program LP. Následne sa 4 časti spojili do jedného celku – obrazu, ktorý bude ako hmotná pamiatka visieť v priestoroch DJGT. (Táto nová didaktická pomôcka je popísaná v LISTOCH LP; nájdete ju aj v sekcii *Pre lesných pedagógov* na webe LP).

Záver patril slovnému zhodnoteniu programu LP zo strany zamestnancov DJGT. Tí vyzdvihli príjemnú atmosféru, zázemie informačného centra arboréta, profesionálny a priateľský prístup lesných pedagógov a bezpečný priestor na pohyb v lese (arborétum je oplotené a tak sa nebáli, že by tam stretli medveďa, hoci 3 srnky a 1 veverička nás troška vyplašili). Do arboréta chcú prísť za každého počasia a v každom ročnom období. „**Teambuildingové aktivity sme u nás v divadle mali vo forme kapustnice, ale takýto ozajstný nie,**“ povedala Lenka. Ďalšia účastníčka ju doplnila: „**Keď je dobrý kolektív, dobre sa robí, vtedy je v práci dobre.**“ Lesná pedagogika určite vie prispieť k budovaniu dobrých vzťahov, k zlepšeniu aj pracovného prostredia. Pre nás, realizátorov LP sú teambuildingové programy novou možnosťou a príležitosťou pre komerčné aktivity lesnej pedagogiky.

KALENDÁRIUM PRÍRODY NA REGINE – AJ S LESNOU PEDAGOGIKOU

Na základe ponuky na spoluprácu s Rádiom Regina STRED v rubrike **Kalendárium prírody** znie v priebehu roka 2025 každú tretiu sobotu v mesiaci o 7.40 aj slovo o lesnej pedagogike. V januári to bola téma **Les v zime, les v tichu**, vo februári sa opisovala **Láska k lesu** a v marcovom vysielaní sa objaví téma Medzinárodného dňa lesov, teda **Lesy a potrava**. Vzniknutej spolupráci sa tešíme, lebo je to iný priestor, v ktorom môžeme **oslovovať novú cieľovú skupinu** – rozhlasových poslucháčov.

LESNÁ PEDAGOGIKA V MEDZINÁRODNOM PRIESTORE

V minulom roku NLC realizovalo projekt „**EE_YOUTH**“ s nórskymi lesnými pedagógmi. Oficiálne ukončenie projektu bolo 31. 01. 2025 a výstupy (analýzy, metodiky s pracovnými listami) sú dostupné na webovej stránke projektu: http://forestpedagoics.eu/portal/ee_youth/ „**Spoločne za zelenú, konkurencieschopnú a inkluzívnu Európu**“ www.eeagrants.sk

Iceland
Liechtenstein
Norway grants grants

Organizačná zložka NLC Centrum transferu poznatkov a lesnej pedagogiky je od februára tohto roku zapojená do projektu CASTANEA (program INTERREG Hungary – Slovakia), v rámci ktorého sa okrem iných aktivít bude tvoriť **metodika a pracovné listy LP pre tému gaštan jedlého**. Vytvorené výstupy projektu budú neskôr zdieľané i s ostatnými lesnými pedagógmi.

FCN – Subgroup Forestpedagogs realizovalo 06. - 07. 03. 2025 v Prahe **pracovné stretnutie**, ktoré viedol predseda podskupiny, Dirk Schmechel z Nemecka. Stretnutia sa zúčastnilo 12 lesných pedagógov z 11 európskych krajín. Hlavnou úlohou bolo rokovanie a **nastavenie vízií pre LP do ďalšieho obdobia**,

program najbližšieho EÚ kongresu LP v Maďarsku (v roku 2026 sa EÚ kongres bude konať pravdepodobne v Rakúsku). Zároveň sa členovia rozlúčili so Sírpu Kärkkäinen z Finnish Forest Association, ktorá z dôvodu odchodu na dôchodok svoje pôsobenie v pracovnej podskupine končí.

Medzinárodný deň lesov oslavovaný 21. 03. je venovaný téme „**Forests and Foods**“, **Lesy a potrava**. Kľúčové posolstvá z úrovne FAO okrem iného hovoria i o tom, že lesy poskytujú **potravu, lieky a živobytie** pre miliardy ľudí; že viac ako 2 miliardy obyvateľstva Zeme sa pri varení spolieha na **drevo** a iné tradičné palivá; **mäso** voľne žijúcich zvierat v lesoch je zdrojom **proteínov a živín**. Aj tento deň nám dáva príležitosť poukázať na význam lesov pre spoločnosť a môže to byť výzva či príležitosť aj pre nás lesných pedagógov pre realizáciu programov LP.

MODELOVÉ RIEŠENIA PREKVAPIVÝCH SITUÁCIÍ V LP

Workshopová aktivita s takýmto názvom sa ako novinka objavila na Sympóziu LP 2024. Prezentované príklady situácií a ich riešenia sú inšpiráciou i pre druhých lesných pedagógov. Prekvapivú situáciu v tomto čísle LISTOV LP popisuje lesná pedagogička **Jaroslava Vanyová z LESNÉHO HOSPODÁRSTVA INOVEC s. r. o. so sídlom v Selci**.

Popis situácie: Pripravovali sme lesnú vychádzku pre 20 detí špeciálnej základnej školy (ŠZŠ). 20 detí bežnej základnej školy je vhodný počet pre jedného lesného pedagóga, pre deti ŠZŠ sme boli pripravení traja. Z autobusu MHD sa však „vyrojilo“ 60 detí, čo nás poriadne zaskočilo.

Riešenie: Vzhľadom na to, že sme nechceli 40 detí poslať naspäť, **požiadali sme o aktívnu spoluprácu prítomných pedagógov ŠZŠ a náročnú vychádzku sme zvládli.**

Odporúčania: Do budúcnosti lesným pedagógom odporúčam (okrem vyššie popísaného riešenia), aby si **striktne stanovili maximálny počet detí v skupine, trvali na tom** a zdôraznili to aj pedagógom danej školy.

TIP NA AKTIVITU

ORLÍ ZRAK V HODINÁCH

Cieľ aktivity: upokojiť sa a zrakom vnímať prírodu okolo seba

Cieľová skupina: dospelí (najlepšie v skupinách po 4 osoby)

Pomôcky: rozmanité prostredie prírody

Postup: Lesný pedagóg požiada, aby sa štvorica účastníkov aktivity postavila do kruhu tvárou k sebe. Vysvetlí priebeh aktivity. Každý účastník reprezentuje časť hodín – štvrt, pol, trištvrte, celá; každý má pokojne dýchať a pozeráť na prírodu vo svojom zornom poli; počas aktivity je dôležité vizuálne sa zameriavať na detail a vzájomne sa počúvať. Na vyzvanie lesného pedagóga sa účastníci otočia chrbtom k sebe (stále zachovávajú postavenie „v hodinách“). Začína ten, kto bol označený ako celá, povie, čo vidí, nasleduje štvrt a povie, čo vidí, atď. Po slovom vyjadrení všetkých, sa každý v kruhu posúva o jedno postavenie v smere pohybu hodínok (zo štvrt sa stáva pol, z pol trištvrte atď.). Opäť začína osoba na pozícii celá, ktorá zrakom nájde a povie, čo videl jej predchodca na tejto pozícii a pridá svoj pohľad. Napríklad: „Vidím Jankinu skalu a ja pridávam zelenú značku na strome.“ Takto pokračujú aj ďalší, kým sa nevystriedajú všetci, následne sa opäť posunú v pozícii o štvrt hodiny. Prvý, ktorý začína (pozícia celá) musí zrakom postrehnúť a slovne povedať, čo videli dvaja pred ním (keď boli na tejto pozícii) a pridať svoj zrakový vnem. „Vidím Jankinu skalu, Štefanovu zelenú značku na strome a pridávam elektrický stĺp na lúke“. Aktivita pokračuje, kým sa všetci nevystriedajú na všetkých pozíciách hodín; v poslednom kole každý musí povedať 4 veci, ktoré vizuálne zachytil.

Odporúčanie: Je dôležité upozorniť účastníkov, aby sa vzájomne počúvali a vyjadrovali nie všeobecne („Vidím strom. Vidím list.“), ale snažili sa byť čo najkonkrétnejší („Vidím ihličnatý strom, na ktorom stoja šišky hore. Vidím list tvaru srdca. Vidím špičku skaly trčiacu zo zeme.“) **Autorka aktivity:** Veronika Jaloviarová

POMÔCKA LESNEJ PEDAGOGIKY – DREVENÝ ODKAZ LESU

Popis: Drevený rám z preglejky vo veľkosti formátu cca A2 v tvare obdĺžnika. Rám je rozdelený do štyroch rovnakých obdĺžnikových častí formou „puzzle“, ktoré do zahĺbeného rámu presne zapadajú. V strede je 3D estetický prvok stromu. Jednotlivé štyri časti „puzzle“ majú vygravírovanú vetvičku dreviny,

ktorá nadväzuje na reálnu tému programu lesnej pedagogiky a v závislosti od témy, je možné pred zadaním do výroby obrázok meniť podľa potreby. V dolnej časti rámu je vygravírované motto teambuildingového programu, logá, názov programu s dátumom realizácie.

Využitie pomôcky: Lesný pedagóg využije pomôcku na záver aktivít lesnej pedagogiky na získanie inovatívneho spôsobu spätnej väzby od účastníkov, ktorí ju dostanú ako upomienkový predmet na zažitý program. Pomôcka ďalej slúži na pozitívnu prezentáciu, ak si ju účastníci vystavia vo svojich priestoroch. Účastníci programu napíšu alebo nakreslia na „svoju čiastkovú puzzle“ odkaz na aktivity LP – môže to byť odborná informácia, zaujímavosť, ktorú sa dozvedeli, emócia, ktorá bola najsilnejšia z programu, alebo aj obrázok, čím vyjadria, čo v nich z programu najviac zarezonovalo. Lesný pedagóg upozorní jednotlivé družstvá, aby smer písma a umiestnenie obrázkov korešpondovali s umiestnením časti puzzle vo výslednom obraze stromu, aby smer textu a obrázky neboli obrátené alebo do opačných strán.

Pomôcka bola predstavená v januári počas teambuildingového programu lesnej pedagogiky pre zamestnancov Divadla Jozefa Gregora Tajovského.

ANKETA: ČO HOVORIA NA TÉMU LESY A POTRAVA ŠTUDENTI DETSKEJ LESNÍCKEJ UNIVERZITY 2024/2025?

Aké je tvoje obľúbené jedlo?

Sushi a ovocie; Pečené zemiaky so šupkou; Zelerové hranolčeky; Vyprážaná brokolica;

Aké jedlo si zvyknete pripravovať s rodinou/kamarátmi v prírode?

Opekáme si špekačky; Obložené rožky alebo chlebíky; Máme so sebou veľa ovocia a rožky;

Pijete doma čaj z čerstvých alebo nasušených liečivých bylín?

Nie, my si čaj kupujeme; Áno z nasušených aj z čerstvých od babky; Naša rodina si každoročne suší rôzne bylinky, a keď je zima a mrzne, tak si ho veľmi radi dáme;

Aké množstvo lesných plodov smieme zbierať v lesoch?

Pár určite môžeme zozbierať, ale mali by sme tie plody nechať aj ako potravu pre zvieratká;

Toľko, aby zostalo pre zver; Žiadne, aby zostalo viac medveďom, lebo potom chodia na kukuricu;

Poznáš liečivé účinky lesného medu? Vie byť med aj škodlivý?

Myslím si, že med je dobrý na imunitu, je zdravší ako cukor; Pomáha pri bolesti hrdla;

Podľa mňa, med nemôže byť škodlivý; Áno, môže byť škodlivý, ak ste naň alergický alebo keď ho zjete veľmi veľa naraz;

Aké zvyky pri stolovaní sú vo Vašej rodine?

U starkej sa modlíme a jedávame vždy prvú polievku a potom druhé jedlo; Sedávam vždy v strede stola; Malý drevený svietnik z dreva nesmie chýbať na stole; V nedeľu sme vždy všetci o 12-tej pri stole; Skôr by som povedal, že nemáme;

Ako prejavujeme úctu k jedlu?

Neplýtváme ním a zbytočne nevyhadzujeme do koša; Že ho celé zjem a nevyhodím; Že sa pri jedení nerozpráva;

Čo je to divina?

Mäso z divej zveri; Skupina diviakov; Je to pomenovanie pre divé zvieratá; Je to mäso z diviaka;

Aké úlohy plní les v súvislosti s vodou?

Spevňuje pôdu; Zvieratá sú v bezpečí, keď pijú; Les zadržiava vodu, chráni nás pred povodňami a dáva nám pitnú vodu;

V LESE CHUTÍ VIAC!

Príprava občerstvenia v lese so stredoškólákmi v rámci projektu LESU ZDAR.